

Podivná smrt generála

Pattona

Nešťastná náhoda, nebo
předem naplánovaná vražda?

Bill O'Reilly, Martin Dugard

 GRADA®

PODIVNÁ SMRT
GENERÁLA PATTONA

Podivná smrt generála **Pattona**

Nešťastná náhoda, nebo
předem naplánovaná vražda?

Bill O'Reilly a Martin Dugard

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Bill O'Reilly, Martin Dugard

Podivná smrt generála Pattona

Nešťastná náhoda, nebo předem naplánovaná vražda?

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 6158. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová

Přeložil Vladimír Pilát

Sazba Q point

Počet stran 360

První vydání, Praha 2016

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

KILLING PATTON: The Strange Death of World War II's Most Audacious General

by Bill O'Reilly and Martin Dugard

Copyright © 2014 by Bill O'Reilly and Martin Dugard

Published by arrangement with Henry Holt and Company, LLC, New York

Czech language edition © Grada Publishing, a.s., 2016

Kniha byla přeložena z originálu **Killing Patton. The Strange Death of World War II's Most Audacious General**

vydaného nakladatelstvím Henry Holt and Company v New Yorku v roce 2014

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-9104-8 (ePub)

ISBN 978-80-271-9103-1 (pdf)

ISBN 978-80-247-5585-4 (print)

*Věnováno mému otci Williamu O'Reillymu,
který za II. světové války sloužil vlasti
jako důstojník námořnictva,
a dědovi Johnu O'Reillymu, jenž bojoval
v I. světové válce.*

„Tuhle válku vyhrájeme, ale vyhrájeme ji jenom tehdy, když budeme bojovat a ukážeme Němcům, že máme víc kuráže, než mají nebo budou kdy mít oni. Nejdeme ty parchanty jenom střílet – jdeme jim vyrvat z těla ty jejich ztracený střeva a namažat jimi pásy našich tanků.“

GENERÁL GEORGE S. PATTON JR.
5. ČERVNA 1944

Legenda k mapám

Spojenci

postup

směr hlavního
úderu

ústup

pěchota

obrněné/mechanizované
svazky*

amer./brit.

Osa

SSSR

Vojenské značky

linie fronty

obránné postavení

Západní val

střetnutí/událost

baterie

postavení kulometu

ostatný drát

Na některých mapách jsou použity jen symboly tanků. V těchto případech tanky představují armády nebo skupiny armád, které zahrnují také pěchotu.

Bílých symbolů je opakovaně užito k vyznačení spojeneckých jednotek a jejich manévřů.

Zeměpisné značky

hlavní silnice

vedlejší silnice

železnice

řeky

terénní tvary

lesy

města/osídlené oblasti

Národnost bojujících stran

Spojené státy americké

Spojené království

Kanada

Francie

SSSR

Německo

PROLOG

POKOJ ČÍSLO 110

AMERICKÁ 130. POSÁDKOVÁ NEMOCNICE

HEIDELBERG, NĚMECKO

21. PROSINCE 1945

17.00 HODIN

Muž, kterému zbývalo posledních pětadvaceti minut života, se nemohl bránit.

Generál George S. Patton byl znám tím, že neměl z nikoho a ničeho strach. Ted' však bezmocně spočíval na zádech na nemocničním lůžku. Horní polovinu těla mu svíral sádrový krunýř – následek dopravní nehody, která ho postihla před dvanácti dny. Pokoj číslo 110, kde ležel, nebyl ničím víc než někdejší malou provozní místností o rozměrech nějakých 4×5 metrů. Nenalezli bychom tu žádnou výzdobu, obrázky na stěnách či komfortní zařízení – jen úzkou nemocniční postel, holé bílé stěny a jedno vysoké okno. A židli, kterou sem přinesli Pattonově ženě Beatrici, jež opustila rodinný dům v Bostonu a absolvovala dlouhý, vyčerpávající let přes severní Atlantik, aby mohla stanout u lůžka svého těžce zraněného manžela. Ted' tu tiše seděla a háčkovala. Kmitala háčkem po paměti sem a tam a každou chvilku zvedala oči od práce, aby zkontrolovala, zda se její muž náhodou nevzbudil.

Patton byl milovníkem skvělých věcí a v průběhu II. světové války míval velitelské stanoviště v panských sídlech, palácích, zámcích i pětihvězdičkových hotelech. Nyní však byla jeho jediným luxusem výsada, že jako čtyřhvězdičkový generál nemusel sdílet nemocniční pokoj s nějakým dalším pacientem.

„Starej krev a kuráž“, jak šedesátiletému legendárnímu veliteli přezdívali jeho vojáci, byl mužem váženým i obávaným. Měl spoustu nepřátel. Proto ta přítomnost ozbrojených strážných s bílými přílbami, rozmístě-

ných přímo přede dveřmi Pattonova pokoje, na konci dlouhé chodby, vedoucí do vestibulu, a u každého vchodu do budovy. Vojenští policisté, kteří si kvůli svým bíle natřeným přilbám vysloužili přezdívku „sněženky“, chránili Pattona před smečkou amerických novinářů, podnikajících na tento tichý dům, jenž byl kdysi jezdeckými kasárnami, doslovné nájezdy. Ignorovali dokonce i probíhající jednání norimberského tribunálu – jen aby mohli psát o Pattonově nehodě a očekávaném uzdravení. Generálu Pattonovi „se dostává veškeré péče, asi jako domu, který je v plamenech“, oznamovala před čtyřmi dny agentura Associated Press na základě armádního komuniké o jeho zdravotním stavu, vydávaného denně v 16.00 hodin. V uvedené zprávě se rovněž tvrdilo, že Patton se již posadil na lůžku a překonává utrpená zranění „s rychlostí připomínající jeho postup v době války“.

Skutečnost však byla úplně jiná. Generál George S. Patton jr. byl od krku dolů ochrnutý. Jeho páteřní obratle byly dislokovány při srážce s nákladním vozem obsazeným opilými vojáky, kteří si vyjeli na projížďku. Třetí krční obratel se zlomil a silně tlačil na míchu. Dobrou zprávou bylo, že se Pattonovi částečně obnovila hybnost prstů. Špatná zpráva zněla, že lékaři považují za krajně nepravděpodobné, že bude ještě někdy chodit.

Reportéři to pochopitelně nevěděli, a tak se čtyřiaadvacet hodin denně snažili vetřít do generálova soukromí se záměrem získat materiál o překvapivém zlepšení jeho zdravotního stavu. Někteří se pokoušeli proniknout do pokoje číslo 110 v přestrojení za sestry nebo službu konající lékaře. Jiní zkoušeli podplatit nemocniční personál tyčinkami Hershey a nylonkami. Díky bdělosti strážných byly však veškeré tyto pokusy odsouzeny k nezdaru. Nejbližší k cíli se dostal Richard H. O'Regan – onen reportér z agentury Associated Press, který napsal o Pattonově pozoruhodném zotavení. Předstíral, že je pacient, a podařilo se mu tak vymámit na Pattonově ošetřovatelce rozhovor. Ke své škodě vytroubil do světa, že lékaři povolili generálovi ke každé večeři náprstek whisky.

Novináři však byli pro Pattona tou nejmenší obtíží. V průběhu II. světové války si totiž nadělal mnoho vysoce postavených nepřátel v Moskvě, Berlíně, Londýně, a dokonce i ve Washingtonu. Pattonovo zanícené odhodlání nazývat věci pravými jmény budilo odpor mnoha mocných nejen za války, ale také po jejím skončení. Docela nedávno tak narazil, když veřejně ocenil vojenské umění svých někdejších německých protivníků a zároveň kritizoval Sovětský svaz, o kterém prohlásil, že je

pro Spojené státy spíše nepřítelem než spojencem. Někteří z vlivných činitelů v něm proto spatřovali překážku na cestě ke světovému míru. A nyní tu Patton ležel zcela bezmocný – jako snadný cíl pro kteréhokoli z oněch nepřátel.

Přesně před rokem se nacházel uprostřed nejslavnější bitvy celé své vojenské kariéry. Se svou milovanou 3. armádou se hnal napříč Francií, aby vyprostil americké uskupení, obklíčené v prostoru klíčového dopravního uzlu v belgickém Bastogne. Velení německé armády už dlouho považovalo Pattona za nejlepšího spojeneckého generála, ale operace, jež se stala známou pod označením „bitva v Ardenách“, z něj učinila celosvětově proslulou legendu. Fanfaronský a nebojácný renegát, pohybující se kdysi v bezprostřední blízkosti frontové linie ve speciálně upraveném velitelském vozidle Dodge WC57 vyzbrojeném kulometem ráže .50, sirénou a dvojicí klaksonů, ohlašujících jeho příjezd, tu nyní ležel, skryt před zraky veřejnosti. Zatímco se na Heidelberg snášel páteční večer, George S. Patton spal neklidným spánkem, měl slabý pulz a vysokou horečku. K obědu vypil vaječný koktejl a na nějakou chvíli ho ovládl optimismus, ale ještě než definitivně upadl do horečnatého spánku, energie z něj zase vyprchala. Jeho obličej během předešlého dne zmodral, což měla na svědomí krevní sraženina v plících, a lékaři se obávali, že další embolie by mohla dále zhoršit projevující se potíže s dýcháním.

Srážka vozidel byla brutální. Stehy a podlitiny na Pattonově hlavě, táhnoucí se od kořene nosu až k temeni, označovaly místa, kde lékaři přišívali pruh odervané kůže ve tvaru písmene Y. Generálova tvář byla propadlá kvůli citelné ztrátě tělesné hmotnosti a v lících kostech zely otevřené otvory, které vyvrtali lékaři, aby jimi mohli zavést ocelové háky, udržující pacientovu hlavu v požadované poloze. Patton měl však vysoký práh bolesti a své utrpení až dosud snášel s úsměvem a obvyklým černým humorem. Laškoval s ošetřovatelkami, jež usoudily, že je „roztomilý“. Přestože během posledních několika dnů došlo ve vývoji jeho zdravotního stavu k náhlému a nečekanému obratu k horšímu, generál stále ještě předpokládal, že bude letecky přepraven do všeobecné nemocnice Beverly v Bostonu, k dalšímu léčení.

Beatrice prakticky nepřetržitě bděla u jeho lůžka, četla mu a volala lékaře, když se mu přitížilo a ztěžka lapal po dechu. Pro vlastní potřebu měla k dispozici malý pokojík s vchodem z chodby kousek odtud, ale zdržovala se tam jen velmi zřídka. Dědička velkého majetku byla obyčejnou, avšak velice charizmatickou ženou, která se provdala za Pattona

pouhý rok poté, co absolvoval West Point. Během jejich pětatřicetiletého manželství musela po boku milovaného „Georgieho“ čelit mnohým strážným tvrdého vojenského života, v lásce ke svému muži a jeho oddané podpoře však nikdy nezaváhala.

Patton se náhle probudil. Jeho temně modré oči těkaly sem a tam a hledaly Beatrici.

Byla tady, u něho.

„Jsi v pořádku, Georgie?“ ptala se starostlivě. Byla každým coulem stejně ohnivá jako její muž – skvěle jezdila na koni a na lodi si vedla jako kvalifikovaný námořník.

Patton upřeně hleděl na manželku. Byla jedinou ženou, kterou kdy skutečně miloval, a matkou jeho tří dětí. Beatrice se naklonila, aby mohla svého muže pohladit po ruce.

„Je taková tma,“ zašeptal Patton. „Tak pozdě.“ Zavřel oči a znovu upadl do horečnatého spánku.

Beatrice vzápětí odešla do nemocniční jídelny, aby zhltila něco k snědku a rychle se pak vrátila k manželovu lůžku. Ještě netušila, že zraněný právě pronesl svá poslední slova.

V 18.00 dostala naléhavou výzvu, aby se okamžitě vrátila do pokoje číslo 110.

Přišla však příliš pozdě.

Generál, jehož se nacistické Německo obávalo víc než kohokoli jiného, účastník olympijského závodu ve vojenském pětiboji, důstojník jezdeckva, který kdysi naháněl po pouštích a planinách Mexika zlopověstného Pancha Villu, a válečník, prohlašující veřejně, že si přeje být jednoho dne zabit „poslední kulkou v poslední bitvě poslední války“, byl již mrtev.

★ ★ ★

V oficiální vojenské zprávě se uvádí, že generál George S. Patton jr. „zemřel 21. prosince 1945 v 17.45 hodin“. Jeho srdce oslabil plicní embolie, způsobená dvanáctidenní nehybností na lůžku. Oficiální příčinou smrti, jak ji uvádí hlášení hlavního pobočníka velitele pozemního vojska, byla „traumatická myelitida, transverze čtvrtého krčního obratle, plicní selhání a akutní infarkt myokardu“.

K ohledání mrtvoly a pitvě nedošlo. Pattonovo tělo bylo okamžitě přesunuto do sklepení nemocnice a umístěno v prostorách, kde kdysi

bývala koňská stáj. Ostatky byly zahaleny do generálovy osobní vlajky se čtyřmi hvězdami. Na přání manželky Beatrice byl Patton uložen k věčnému odpočinku na americkém hřbitově v lucemburském Hammu, nedaleko místa jeho největšího vojenského triumfu. Když o několik let později Beatrice po pádu z koně zemřela, bylo jí znemožněno spočinout po boku svého manžela. Její děti proto propašovaly popel zesnulé do Evropy a rozprášily jej na Pattonově hrobu.

Je to hrob, který možná skrývá ještě hlubší tajemství.

Pravdou je, že někteří lidé nevěří, že Pattonova smrt byla způsobena pouhou souhrou náhod. Generál již předtím přežil několik „nehod“ včetně té, kdy byl jeho osobní letoun v dubnu 1945 málem sestřelen britskou stíhačkou Spitfire. Patton vyvázl jako zázrakem nezraněn.

Autonehoda z 9. prosince 1945, po které zůstal ležet ochrnutý na horní polovinu těla, však byla úplně jiným příběhem. Dvouapůltunový vojenský nákladák GMC, který se střetl s generálovou limuzínou, vjel náhle a nevysvětlitelně do protisměru – jako by se úmyslně snažil Pattona zranit. Řidič i jeho dva spolujezdcí po nehodě rychle zmizeli. Žádné důkladné vyšetřování nebylo nikdy provedeno ani trestní stíhání zavedeno, odpovědnost vyvozena.

Také oficiální hlášení o nehodě i výpovědi několika klíčových očitých svědků se záhy ztratily. Ze všeho nejzáhadnější je ovšem to, že jeden bývalý pracovník americké zpravodajské služby se v říjnu 1979 přiznal, že plánoval zavraždění generála Pattona a podílel se na něm.

Toto šokující tvrzení však zůstalo z valné většiny bez povšimnutí.

A tak se stalo, že muž, který viděl tolik mrtvých na bojištích Evropy i severní Afriky, oficiálně zemřel naprosto banálním způsobem.

Oficiálně.

Sestava americké 3. armády (říjen 1944)

GENERÁLPORUČÍK GEORGE S. PATTON JR.

XII. sbor

GENERÁLMAJOR MANTON EDDY

26. pěší divize

GENERÁLMAJOR WILLARD PAUL

101. pěší pluk

104. pěší pluk

328. pěší pluk

35. pěší divize

GENERÁLMAJOR PAUL BAADÉ

134. pěší pluk

137. pěší pluk

320. pěší pluk

80. pěší divize

GENERÁLMAJOR HORACE MCBRIDE

317. pěší pluk

318. pěší pluk

319. pěší pluk

4. obrněná divize

GENERÁLMAJOR JOHN WOOD

8. tankový prapor

35. tankový prapor

37. tankový prapor

10. prapor obrněné pěchoty

51. prapor obrněné pěchoty

53. prapor obrněné pěchoty

6. obrněná divize

GENERÁLMAJOR ROBERT GROW

15. tankový prapor

68. tankový prapor

69. tankový prapor

9. prapor obrněné pěchoty

44. prapor obrněné pěchoty

50. prapor obrněné pěchoty

XX. sbor

GENERÁLMAJOR WALTON WALKER

5. pěší divize

GENERÁLMAJOR LEROY IRVIN

2. pěší pluk

10. pěší pluk

11. pěší pluk

90. pěší divize

GENERÁLMAJOR RAYMOND

McCLAIN

357. pěší pluk

358. pěší pluk

359. pěší pluk

95. pěší divize

GENERÁLMAJOR HARRY TWADDLE

377. pěší pluk

378. pěší pluk

379. pěší pluk

10. obrněná divize

GENERÁLMAJOR WILLIAM MORRIS

3. tankový prapor

11. tankový prapor

21. tankový prapor

21. prapor obrněné pěchoty

54. prapor obrněné pěchoty

61. prapor obrněné pěchoty

1

VÝŠINY NAD METAMI, FRANCIE

3. ŘÍJNA 1944

12.02 HODIN

Svobodník Robert W. Holmlund byl vyděšen poznáním, že jeho život může ve věku pouhých jedenadvaceti let rázem skončit. Americký útok trval teprve dvě minuty – dvě minuty, které mu připadaly dlouhé jako dvacet. Svobodník sloužil jako odborník na trhavinu v rotě B 11. pěšího pluku 5. pěší divize 3. armády. Student z Wisconsinu zanechal obchodní školy, aby se zapojil do války. Jeho vrchním velitelem byl tehdy nejobávanější spojenecký generál – George S. Patton jr. Na rozdíl od Pattona, který nyní řídil svou obrovskou armádu z bezpečí velitelského stanoviště, umístěného čtyřicet kilometrů za frontou, byli však Holmlund a ostatní příslušníci roty B smrtelně ohroženi – právě sprintovali k silně bráněné německé pevnosti, známé pod označením Fort Driant.

Střely z nepřátelských kulometů hvízdaly dvojnásobnou rychlostí zvuku blízko Holmlundovy přílby. Všude kolem dopadaly hlavy a jiné roztrhané části lidských těl. V týlu hřímalo americké dělostřelectvo, přenášející dopředu krycí palbu. Lesní vzduch byl nasycen střelným prachem, deštěm a štiplavým zápachem korditu. Pod nohama nic než bahno, pokryté silným kobercem spadaného listí. Tu a tam trnité šlahouny, které se Holmlundovi pokoušely rozervat uniformu a podrazit nohy. Na svých širokých zádech vlekl svobodník blok trinitrotoluenu, známý pod označením vaková nálož. Z nábojového pásu mu visely granáty jako hrozny vína. V ruku měl téměř sedm kilogramů těžkou, přes jeden metr dlouhou automatickou pušku BAR (Browning Automatic Rifle), plnící funkci lehkého kulometu. Místo aby ji nesl za dřevěnou rukojeť

nad pažbou, svíral ji v náruči jako nějakého kojence. Rozdíl tkvěl ovšem v tom, že tohle „dětátko“ bylo vražedným nástrojem, schopným vychrlit 650 třípalcových střel za minutu.

Ačkoli to nedával najevo, byl Robert W. Holmlund přes veškerou svou výzbroj strašně vyděšen – stejně jako každý jiný muž v tomto smrtonosném lese.

Na to, aby podléhal svému strachu, však neměl čas. Neměl čas ani na stesk po domově či pochybnosti. Necelých 400 metrů před ním se tyčil Fort Driant. Na té pevnosti bylo všechno tajemné – od rozmístění těžkých houfnic ráže 150 mm až po labyrint tunelů hluboko pod zemí, kde obyvatelé z řad Wehrmachtu jedli, spali, modlili se, čistili zbraně a plánovali bojové akce, aby poté nečekaně vystrčili hlavy z dobře zamaskovaných střílen a zabíjeli.

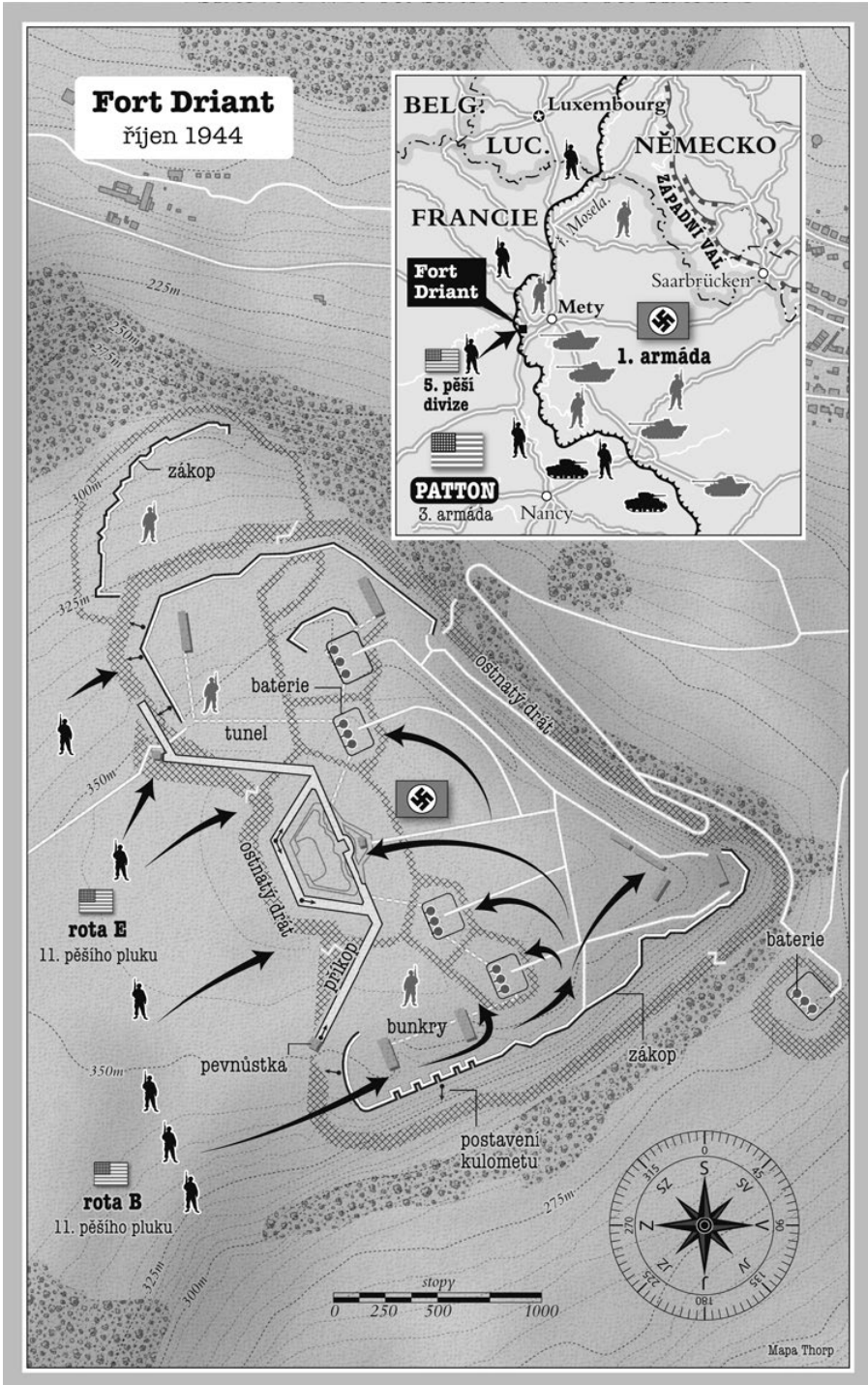
Patton nařídil rotě B proniknout do pevnosti Driant. Nejlepším způsobem, jak to udělat, bylo vyškrábat se na strop, nakrytý náspy zeminy. Odtud se už snad dal nalézt vchod nebo nějaký jiný otvor, kterým by mohli muži z roty B vtrhnout dovnitř a vést boj v podzemních tunelech.

Rota B tvořila jedno ze dvou ramen klešťového manévru. Na protější straně pevnosti rozvíjeli útok také příslušníci roty E. Postupovali však krajně obezřetně, protože Fort Driant si v jejich řadách již jednou vybral krvavou daň.

Stalo se to před šesti dny. Nebe bylo tehdy jasné. Stíhací bombardéry P-47 podnikaly od časného rána hloubkové útoky a shazovaly na nepřátelskou obranu kontejnery s napalmem i čtyřstakilogramové bomby. Americké dělostřelectvo bušilo do pevnosti a s vražednou přesností zasypávalo německá postavení granáty.

Kryta hustou dýmovou clonou vyrazila rota E spolu s rotou G ve 14.15 do útoku. Neměla možnost zjistit, že letecké bombardování a dělostřelecká příprava vojáky Wehrmachtu nijak neotráslly a že protivník sedí v bezpečí za čtyři a půl metru silnými zdmi Fort Driantu i v bunkrech, ukrytých v lesním porostu.

Krok za krokem postupovali američtí vojáci vpřed, domnívajíce se, že je nepřítel nevidí. S prsty na spouštích propátrávali les, aby včas zahlédli plamen u ústí zbraně, který by prozradil postavení obsluhy. Němci však nestříleli. Zatím ještě ne. Muži z rot E a G se tedy kradli blíž a blíže k Fort Driantu. Každým okamžikem sílilo jejich přesvědčení, že je dýmová clona dokonale skryla. Postupovali stále blíž a z německé strany stále ještě nepadla ani rána. Před Američany se záhy vynořila hustá

splet' překážek z ostnatého drátu, lemující vnější perimetr obrany Fort Driantu. Mezi kotouči drátu s ostny, ostrými jako žiletka, nebyl žádný průchod. Postup jednotek se zastavil. V tom okamžiku Němci zahájili palbu.

Podzimní odpoledne prořízl strašlivý zvuk, který Američané znali z dřívějších bojů až příliš dobře. Pro kulomet MG-42 kvůli jeho rychlému, trhavému štekotu již dříve vymysleli slangový název „Hitlerův zip“. Mezi příslušníky Wehrmachtu byl tento hrozný zvuk znám jako „pilka na kosti“. Obsluhy kulometů teď zahájily palbu ze všech možných směrů. Střely pronikaly lesním porostem s kadencí dvanáct set ran za minutu, schopny zabít vojáka vzdáleného více než 800 metrů od ústí hlavně.

Ale kulometry to všechno teprve začínalo. K ostřelování amerických postavení se záhy přidaly minomety, pušky, a dokonce i těžké dělostřelectvo. Jakmile se tak stalo, americký útok se zhroutil. Vojáci se po dlouhé čtyři hodiny bezmocně tiskli k zemi, zatímco němečtí dělostřelci ohledávali jejich pozice a pomalu, s rozmyslem se zastřelovali. Teprve s příchodem tmy se příslušníkům rot E a G podařilo odplížit se zpátky do bezpečí vlastních linií.

Dvacáté sedmé září bylo pro muže z rot E zlým dnem. Když na jeho konci sečetli ztráty, činily osmnáct padlých a raněných.

A dnes mělo být dokonce ještě hůř.

Svobodník Holmlund nemohl postupovat dál a ostatní příslušníci roty B na tom byli stejně. Hustá splet' překážek z ostnatého drátu obtáčeující Fort Driant jim blokovala cestu. Devět metrů vysoká a stejně tak široká neproniknutelná změť číhala na každého nešťastníka, který by nebyl dost opatrný a nechal si jejími šlahouny rozervat uniformu, nebo dokonce vlastní tělo. Prostřihávat se skrz ni nůžkami na drát by trvalo celé dny, a velitel Holmlundovy roty kapitán Harry Anderson proto vydal rozkaz: „Vyhod'te ty zatracené dráty do povětří, k čertu s nimi!“

Kdesi za sebou zaslechl Holmlund temné burácení vzduchem chlazeného motoru Continental R-975. Záhy rozeznal i zrádný skřípot ocelových pásů, avizující příjezd tanku M-4 Sherman. Přestože němečtí kulometníci pokračovali v palbě na postavení roty B, osádka tanku na to nehleděla, proplekla se se svým strojem mezi stromy a střelec zamí-

řil kanon ráže 75 mm. Vypálil do drátů tříštivý granát M-48 a hlaveň kanonu vyplivla mrak kouře. Za prvním přímým zásahem vzápětí následoval druhý a v rychlém sledu i třetí. Během několika okamžiků se v drátěných překážkách vytvořil průchod, široký právě tak, aby jím mohli příslušníci roty B proběhnout.

Kapitán Anderson rozdělil své muže na tři skupiny. Holmlundovo družstvo pokračovalo v postupu přímo k Fort Driantu, zatímco zbylá dvě družstva se stočila vpravo. Okolní terén, posetý krátery po granátech, připomínal uměle vytvořený měsíční povrch. Porost stromů a keřů tu byl nesouvislý a skýtal jen nepatrný úkryt před zraky německých obránců.

Holmlund postupoval v první útočné vlně. Vskočil do kráteru po granátu a pevně se přitiskl k jeho stěně. Za okamžik vystrčil hlavu přes okraj a vypálil na nepřítele dávku ze své zbraně. Poté vyrazil sprintem k řadě malých jilmů, za nimiž se znovu ukryl a hledal nějaký cíl. Půda byla studená a mokrá, skrz uniformu mu až na tělo prosakovala nepříjemná vlhkost. Vypálil další dávku a rozběhl se znovu vpřed, stále vpřed, nespouštěje přitom z očí plochý strop pevnosti Driant. Přes citelný říjnový chlad byl doslova zbrocen potem. Tvář a ruce měl zašpiněny blátem. Hodil sebou do dalšího kráteru a přitiskl se k zemi tak těsně, že přímo před očima měl houby a jasně zelenou plíseň, prorůstající vrstvou spadaneho listí. Střely mu hvízdaly nízko nad hlavou. Dobil zbraň, pozorně naslouchal a hledal další příležitost k palbě.

Bojištěm se rozléhaly důvěrně známé zvuky – štěkot kulometů, výkřiky smrtelně raněných, ohlušující praskání ručních granátů, rozkazy, vykřikované krátkými, úsečnými větami. Vzduch byl plný zoufalého volání po „zdravotníkovi“.

Holmlund vypálil dávku ze své automatické pušky a vyrazil znovu sprintem vpřed. Řítil se kolem padlých kamarádů. Všechny je dobře znal. Během základního výcviku v Alabamě bok po boku nacvičovali útoky. V útrobách transportní lodě se spolu plavili do Evropy. Pouhých pár hodin před zahájením invaze seděli na jakési anglické pastvině a naslouchali generálu Pattonovi, který pronesl nejúžasnější řeč, jakou kdy kdokoli z nich slyšel. A pak, po dni D, si Holmlund a ostatní příslušníci roty B probíjeli cestu napříč Francií. Nadšeně oslavováni jako osvoboditelé dobývali jednu malou vesnici za druhou a plnili Pattonův rozkaz – krutě a nemilosrdně zabíjet Němce, aby nebyli sami zabiti.

Nyní tu mnozí z Holmlundových kamarádů leželi mrtví, nebo umírající. Ten tam byl jejich smích, zemřely jejich touhy, jejich vychloubání,

historiky o úžasném děvčeti doma za mořem i vyprávění o tom, co budou podnikat, až válka jednou skončí.

Holmlund jim nemohl věnovat víc než jen letmý pohled.

Musel se hnát dál vpřed, nesměl se zastavit. Jakmile by tak učinil, stal by se pro nepřátelské střelce snadným cílem. Početní stav jeho družstva se snížil z dvanácti na pouhých šest mužů. Velitel družstva to dostal a Holmlund bez většího rozmyšlení převzal velení. Rota B se pomalu propracovávala blíž a blíž k německé pevnosti. Říkáme-li pomalu, znamená to pomalu – její postup se neměřil na metry, ale spíše na centimetry.

Po dvou hodinách nepřetržitého boje stanul svobodník Robert W. Holmlund z města Delavan ve Wisconsinu na vrcholu pevnosti Fort Driant.

V duchu znovu slyšel Pattonova slova. „Skutečným hrdinou,“ prohlásil generál před pouhými čtyřmi měsíci, „je muž, který bojuje i přesto, že se bojí. Někteří muži dokážou překonat strach už po minutě pod palbou. Některým to trvá hodinu, jiným celé dny. Opravdový muž však nikdy nedopustí, aby strach ze smrti zvítězil nad jeho ctí, smyslem pro povinnost vůči vlasti a vrozenou mužností.“

Zatímco na něj Holmlund tehdy zíral, vztyčil se generál v celé své výšce 185 centimetrů. Měl široká ramena a brunátnou tvář s mohutnou bradou a orlím nosem. Jeho uniforma byla vzorně upravená, se čtyřmi řadami stužek vyznamenání a čtyřmi vyleštěnými mosaznými knoflíky. Perfektní dojem umocňovala nablýskaná přílba se třemi generálskými hvězdami, hnědé rajtky a jezdecké boty, vysoké po kolena. Nejnápadnějším doplňkem byl revolver Colt ráže .45 s pažbou vykládanou slonovinou, zavěšený v pouzdře u boku. Vysílal do světa jasný signál o tom, že Patton není žádný byrokrat, nýbrž bojovník, a každý to také dobře věděl.

Generál pokračoval v proslovu: „Bitva je nejskvělejší zkouškou, jakou může lidská bytost podstoupit. Odhaluje v lidech to nejlepší a likviduje vše zbabělé a opovrženíhodné. Američané o sobě s hrdostí tvrdí, že jsou Pravými Muži, a oni *jsou* Pravými Muži. Pamatujte na to, že nepřátelé mají stejný strach jako vy – a dost možná ještě větší. Nejsou to žádní supermani.“

Generál pronesl tuto řeč k vojákům své 3. armády 5. června 1944 na britském venkově. Někteří z naslouchajících mužů byli ostřílenými vete-

rány. Většinu včetně Holmlunda však tvořili naprostí zelenáci. Ti hledali v Pattonových slovech naději. Hledali v nich víru ve vlastní odvahu. A především – každý z těch mužů sedících na pastvině pod nádherně modrým anglickým nebem nalézal sílu v poznání, že mu velí nejodvážnější, nejpřímější a nejskvělejší ze všech generálů této války.

Až do onoho dne Holmlund nikdy neviděl Pattona naživo. Slychal pouze historky, které se o tomto legendárním generálovi vyprávěly – že je to muž, který nikdy neprohrál žádnou bitvu, hrdina ze severní Afriky a Sicílie, ale byl dočasně zbaven velení kvůli tomu, že zřekl dva vojíny, kteří se léčili ve vojenské nemocnici, neboť je považoval za zbabělce.

Holmlunda ani žádného jiného z tisíců vojáků tehdy na zmíněné pastvině nenapadlo, že jejich city vůči generálovi budou oscilovat mezi láskou a nenávistí. Přezdívkou „Starej krev a kuráž“ ve skutečnosti znamenala, že Pattonova kuráž pramení z krve jeho vojáků.

„Vy jste sem nepřišli všichni zemřít,“ ujišťoval Patton muže, které měl již brzy vést do boje. Jeho hlas nebyl drsný, nýbrž vysoký, což Holmlunda překvapilo. „Z vás, kteří jste dnes tady, zemřou ve velké bitvě pouhá dvě procenta. Smrti se člověk nemusí bát. Smrt si jednou najde každého muže.“

Půl kilometru na sever od místa, kde svobodník Holmlund a muži z roty B pronikli na vrchol pevnosti Fort Driant, si smrt přesně podle předpovědi přišla pro jejich kamarády z roty E. Naděje obsažená v Pattonově proslovu byla dávno zapomenuta.

Na rozdíl od prvního útoku na Fort Driant, provedeného před šesti dny, se rotě E tentokrát podařilo proniknout drátěnými zátarasy. Němci však z tohoto dílčího úspěchu obratem učinili fatální záležitost s katastrofálními následky. Jakmile se příslušníci roty E ocitli uvnitř obraného perimetru, byli doslova přibiti k zemi přesnou minometnou palbou. Další postup vpřed byl zcela vyloučen a co horšího – nepřátelské granáty, explodující v jejich týlu, přehradily Američanům ústupovou cestu přes drátěné překážky. Rota E se pokusila vyřešit vzniklý problém vyžádáním dělostřelecké palby na vlastní postavení, ale tato „nebezpečně přímá“ podpora dobře opevněné německé dělostřelce nijak neohrozila. Právě naopak – v „přátelské palbě“ amerického dělostřelectva přišel tím

nejstrašnějším způsobem o život jeden z příslušníků roty. Vojákovu hlavu čistě oddělila od těla ostrá střešina granátu.

Muži z roty E se spěšně zakopávali. Neměli jinou volbu. Polními lopatkami, dlouhými 60 centimetrů, v horečném chvatu ryli zem, zatímco němečtí kulometníci zasypávali jejich postavení deštěm střel. Každý z příslušníků roty E nyní bojoval o život na vlastní pěst.

A celá ta hrůza pokračovala. Němečtí vojáci z Kampfgruppe Petersen vedli intenzivní palbu z minometů Granatwerfer 34 ráže 80 mm a kulometů MG-42. Američané byli zcela bezbranní. K jejich likvidaci stačilo Němcům pouze vyhledat cíl a s rozmyslem stisknout spoušť. Nijak nespěchali, protože Američané jim neměli kam uniknout. Mladí muži, kteří tvořili rotu E, byli v rozkvětu života jeden po druhém zabíjeni. Zdravotníci roty přebíhali od okopu k okopu, aby ošetřili raněné, brzy však padli i oni.

Hodiny ubíhaly. Mrholilo. Strašlivý štěkot kulometů se mísil se zvukem polních lopatek vojáků roty E, zakopávajících se hlouběji a hlouběji. Každý z mužů se tiskl co nejvíc k zemi a pečlivě dbal na to, aby nevysrčil hlavu nad úroveň terénu. Učinit tak by byla holá sebevražda. Okopy roty E se pomalu plnily vodou, bahnem, krví a výměšky mužů. Utrpení vojáků umocňovala tzv. zákopová noha – onemocnění z dlouhého pobytu v chladu a vlhku, které se rozšířilo s nástupem podzimního deštivého počasí. Mužům však zápach a špína jejich okopů byly úplně lhostejné.

Každý z nich si jen přál zůstat naživu.

„Američané opovrhují zbabělci,“ prohlašoval Patton v proslovu, proneseném před několika měsíci a založeném na jeho vlastním výkladu americké historie. „Američané vždycky hrají proto, aby vyhráli. K čertu, nedal bych ani zlámanou grešli za chlapa, který prohrál a směje se tomu. To je ten důvod, proč jsme my, Američané, nikdy neprohráli a ani v budoucnu žádnou válku neprohrájeme. Protože už jen pomýšlení na porážku se Američanovi hnusí.

Po celou dobu své služby v armádě nadáváte, chlapi, na to, čemu říkáte ‚podělanej dril‘. Jako všechno v téhle armádě, má ale i ‚podělanej dril‘ svůj přesný účel. Tím účelem je ostražitost. K ostražitosti musí být vyceповán každý voják. Nedal bych ani prd za chlapa, který není vždy

a za všech okolností pohotový k akci. Vy, muži, jste veteráni – jinak byste tady nebyli. Jste připraveni na všechno, co se může stát. Jestli chce voják zůstat naživu, musí být neustále ve střehu. Pokud někdy nebudete dostatečně ostražití, nějaký německý zkurvysyn se vám vplíží do zad a umlátí vás fuseklí, naplněnou sračkama!“

Hrstka vyšších důstojníků, která tomuto svéráznému proslovu naslouchala, nesouhlasně vrtěla hlavami nad Pattonovým jadrným slovníkem. Generálovi to bylo jedno. Věřil, že vulgarismy do jazyka vojáků patří a že při jednání s nimi musí užít slov, která na ně nejvíc zapůsobí.

Málokdo by mohl popřít, že Patton je k takové víře oprávněn a že je perfektní voják. Jeho děd byl za občanské války plukovníkem vojsk Konfederace a on sám sloužil v armádě od absolvování vojenské akademie ve West Pointu v roce 1909. Brzy nato bojoval v Mexiku proti Pancho Villovi. Za I. světové války se účastnil ofenzivy u Saint-Mihielu – na legendami opředeném bojišti západně od Met, kde se nyní nacházel. Patton byl prvním důstojníkem zařazeným k americkému tankovému sboru a svou brilantní taktikou na bojišti si vydobyl všeobecné uznání. Řídil se podle slov slavného francouzského vojevůdce Napoleona: „L'audace, l'audace, toujours l'audace!“ – „S odvahou, s odvahou, vždy s odvahou!“ Toto heslo fungovalo dobře na bitevním poli, méně však již v situacích vyžadujících diplomatické jednání. Patton si opakovaně pošramotil kariéru tím, že impulzivně říkal a dělal věci, za které by někdo méně proslulý byl navždy zbaven velení.

„Armáda je tým,“ pokračoval v proslovu. „Žije, spí, jí a bojuje jako tým. Všechny ty kecy o individuálním hrdinství jsou naprostá kravina. Ti hnusní bastardi, kteří píšou tyhle povídky pro *Saturday Evening Post*, nevědí o opravdovém boji pod nepřátelskou palbou ani tolik, jako o šoustání!“

Patton musel udělat pauzu, protože věděl, co přijde. Výbuchy smíchu doléhající k řečnicku byly ohlušující.

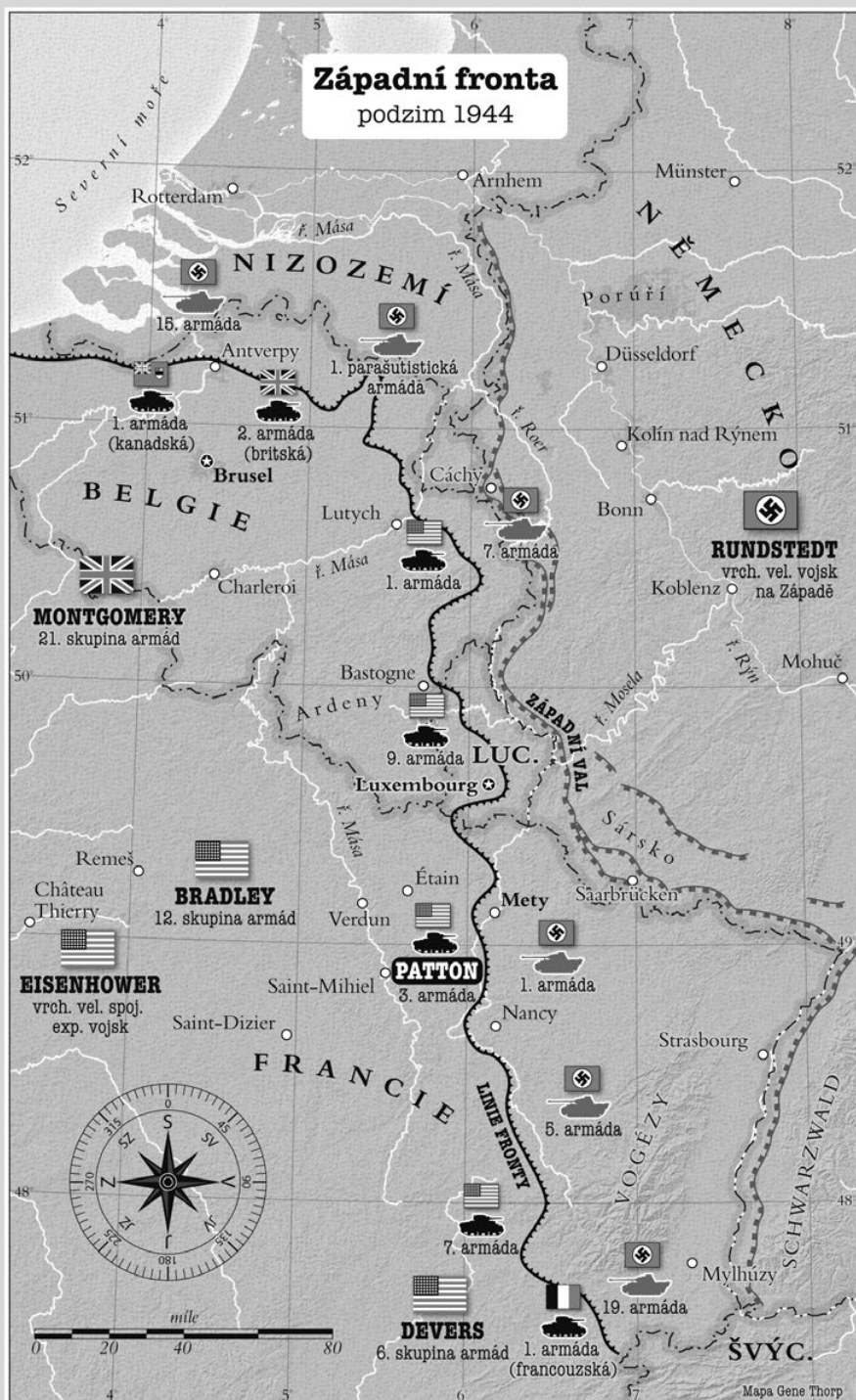
Čtyři měsíce poté již generál věděl, že bitva o Mety se vyvíjí špatně a že rota E byla zdecimována. Ještě mnohem více ho rozčilovalo poznání, že informace zpravodajské služby o obráncích Fort Driantu byly špatné. Posádku pevnosti netvořili kuchaři, písaři a zelení nováčkové, jak ho ujišťovali zpravodajci. Bojovali zde ostrílení němečtí veteráni, ochotní

zemřít pro svého nacistického Führera Adolfa Hitlera. Na kapitulaci rozhodně nepomýšleli. Z bojiště právě dorazilo hlášení, že postup uvázl. Podruhé za posledních šest dní se útok na Fort Driant ocitl na samé hranici nezdaru.

Normálně by Patton za takové situace vskočil do svého velitelského vozu a vyrazil na bojiště, aby boj řídil osobně. Nejedna voják byl v minulosti doslova šokován, když spatřil generála štěkajícího rozkazy přímo v první linii. Nyní to však nebylo možné. Riziko s tím spojené bylo příliš velké. A tak mohl Patton pouze rázovat po svém velitelství, rozčilovat se, nahlas klít a tiše zuřit nad nedostatkem pohonných hmot a munice, který mu znemožňoval podniknout na Fort Driant mohutný, široce založený útok. Kvůli chybějícím zásobám mohl nasadit do boje o pevnost pouhé dvě roty, čítající dohromady jen tři sta mužů. To bylo šílenství. Potřeboval by mnohem větší palebnou sílu.

George S. Patton chtěl porazit německou posádku Fort Driantu z celé řady příčin, ale jednou z hlavních byla jeho nezkrotná touha vést válku. Rozhodnutí nadřízených a logistické obtíže donutily velitele 3. armády po šesti týdnech nepřetržitých manévrových bitev k nevítané přestávce. Patton doufal, že jeho postup z jednoho konce Francie na druhý bude pokračovat přes Německo až do Berlína, kde plánoval sám a na vlastní pěst vyhrát válku. „Budeme útočit a útočit, dokud nebudeme vyčerpáni, a potom budeme znovu útočit,“ nařizoval svým jednotkám. A ony útočily. Pattonova ofenzivní taktika vynesla 3. armádu daleko před britská vojska, postupující k německým hranicím v severním úseku fronty. Nyní však vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě, generál Dwight D. Eisenhower, nařídil Pattonovi přejít do obrany a drahocenné zásoby pohonných hmot a munice přidělil armádám polního maršála Bernarda L. Montgomeryho. Byl to právě Monty – pedantský a domýšlivý Angličan, považující se za mnohem lepšího vojevůdce než Patton, jenž dostal „zelenou“ k zahájení rozhodující ofenzivy k břehům německé řeky Rýn, zatímco postup americké 3. armády byl až na další zastaven.

Patton to viděl tak, že Ikeův rozkaz je založen na nesprávném hodnocení situace na bojišti. Uvědomoval si ovšem, že určitou roli v něm hraje také politika Spojenců. Velká Británie v uplynulých čtyřech letech války bolestně trpěla a její metropole Londýn byla zdevastována německými nálety. V ulicích zničených měst zahynuly desetitisíce britských občanů. Winston Churchill a jeho vláda toužili po odplatě.

Nacistický diktátor Hitler se v jistém okamžiku ocitl na samém prahu vítězství a byl by možná srazil Velkou Británií na kolena, kdyby se nerozhodl pro vpád na území Sovětského svazu. Zahájením války na dvou frontách vložil na bedra své hrozivé válečné mašinerie úkol přesahující její možnosti a síly. Desetimilionová branná moc, Wehrmacht, jedno-duše nebyla s to kontrolovat stovky tisíc čtverečních kilometrů, jichž se zmocnila. Tak začal nevyhnutelný nacistický ústup, který právě dospěl do své závěrečné fáze.

Němci však nyní houževnatě bránili vlast před spojeneckými vojsky razícími si cestu k hraniční řece Rýnu. Boje byly úporné, možno říci velice osobní, a Patton se na nich chtěl alespoň zčásti podílet. Eisenhowerovo rozhodnutí však změnilo mohutný proud pohonných hmot a zásob, směřující až dosud ke svazkům jeho armády, v pouhý tenký pramínek.

Místo aby po obdržení Eisenhowerovy direktivy zastavil veškerý další postup, rozhodl se Patton „upravit linii fronty“ překročením řeky Mosely a dobytím starobylých Met. Byl tu však jeden problém: před samotným obsazením města musel nejprve ovládnout Fort Driant s jeho těžkými děly, schopnými dostřelit až na metské náměstí. Teprve poté hodlal Patton akceptovat Eisenhowerův rozkaz k zastavení postupu 3. armády.

Jenomže tento okamžik se právě nyní zdál být velice daleko.

Ve skutečnosti Patton naléhavě potřeboval, aby některý z jeho vojáků vykonal něco nesmírně odvážného – něco, co by v probíhajícím zoufalém boji přivedilo obrat.

Tímto mužem, dosud prakticky zcela neznámým, se stal svobodník Robert W. Holmlund.

Němci udělali něco nepředstavitelného – vyžádali si palbu na vlastní postavení.

Svobodník Holmlund se celým tělem tiskl k zemi, zatímco všude kolem na povrchu Fort Driantu vybuchovaly dělostřelecké granáty. Explozi každého z nich vnímal jako prudký kopanec do žaludku. Přepadl ho záchvat nevolnosti a pocit, že mu každým okamžikem prasknou ušní bubínky. S přehradnou dělostřeleckou palbou, vedenou na postavení roty B, se Němci nadlouho nespokojili. Místo toho se rádiem spojili s nejbližšími bateriemi a vyžádali si palbu přímo na povrch pevnosti, aby odtud

Američany vypudili. Předsunutí příslušníci roty B, kteří sem pronikli, neměli jak a čím odpovědět.

Holmlund zahlédl ze svého výhodného postavení na vrcholu pevnosti mezi změtí křovisek a suché trávy něco zvláštního. Vypadalo to jako jakási kónická stříška. Když do ní kopl, kryt odletěl stranou a odhalil úzkou trubku vedoucí kolmo dolů, do pevnosti. Svobodníka ani žádného jiného z mužů roty B by vůbec nenapadlo, že by taková trubka mohla existovat. Bylo to však zcela logické, protože Němci dřepící v útrokách Fort Driantu se přece nemohli obejít bez nějakého druhu ventilace. Kónický kryt propouštěl dovnitř vzduch, ale bránil pronikání dešťové vody.

Holmlund se rozhodl vhodit do trubky vakovou nálož, kterou měl u sebe. Shledal však, že její plátěný obal je příliš rozměrný a nálož by zřejmě po pár centimetrech uvázla. Vyžádal si proto od spolubojovníků táhlou nálož – torpédo Bangalore. Úzká trubice o délce půldruhého metru a průměru pěti centimetrů, naplněná devíti librami dynamitu, představovala skvělé řešení problému.

Jeden z vojáků Holmlundova družstva právě takovou nesl.

Holmlund postavil automatickou pušku na zem, z balíčku nábojů vytáhl roznětku a vložil ji do vybrání v zadní části torpéda Bangalore. Roznětka měla po iniciaci způsobit sekundární, mnohem silnější explozi trhaviny umístěné uvnitř trubice.

Holmlund zapálil roznětku se zpožděvačem nastaveným tak, aby táhlá nálož stačila projít celou délkou ventilační šachty a explodovala teprve po dopadu na podlahu bunkru. Vhodil ji dovnitř a odkutálel se stranou.

Bylo slyšet, jak nálož při průletu naráží na stěny ventilační šachty. Před pádem na podlahu bunkru nastalo na okamžik ticho a vzápětí zaduněla exploze. Její ostrý třesk se nesl zpátky ventilační šachtou. Krátce poté Holmlund zaslechl, jak Němci zmateně vykřikují jeden přes druhého. Připravil si další táhlou nálož a vhodil ji dovnitř. Druhá exploze způsobila v řadách německých vojáků ještě větší chaos. „Poskakujou tam ozlomkrk a pokoušejí se dostat pryč,“ volal Holmlund na vojáky svého družstva.

Z objektu se nakonec vyklubala kasárna. Holmlund potichu odvedl své muže ze stropu a přesunul se s nimi dolů, k uzavřenému vstupu do pevnosti.

Stálo to sice nějaký čas, pár dobře umístěných náloží a jeden přímý zásah z nedaleko umístěné samohybné houfnice, ale masivní ocelová vrata nakonec povolila.

Díky pohotovosti svobodníka Roberta W. Holmlunda se rotě B brzy podařilo proniknout do útrob Fort Driantu. Ve vývoji bitvy tím došlo k zásadnímu posunu. Kapitán Harry Anderson vedl své muže k útoku do podzemního světa. Cesta k vítězství byla sice krvavá, ale jednoduchá – spočívala v postupu od tunelu k tunelu a v likvidaci obránců. Alespoň Anderson se tak domníval.

Rotu B, bojující v podzemních tunelech, posílila rota G, které velel kapitán Jack Gerrie. Důstojník, jehož odvaha, prokázaná pod nepřátelskou palbou, byla dobře známa v celém 11. pěším pluku.

Němci a Američané teď sváděli boj zblízka ve stísněných prostorách, ohlušování rachotem explozí a třeskem výstřelů, rozléhajícím se úzkými chodbami. Smrt přicházela ze všech směrů v podobě střel odrážejících se od silných betonových stěn. Roty B a G se probíjovány hlouběji a hlouběji do útrob pevnosti, ale ustupující němečtí vojáci je zpomalovali vytvářením závalů z trosek, navršených od podlahy až ke stropu chodeb. Jejich odstraňování bylo pro Američany jednak časově náročné, jednak nebezpečné, protože po vyčistění průchodu se na ně vzápětí snesla nepřátelská palba.

Když začala padat tma, stáhli se Holmlund a jeho do krajnosti vyčerpaní muži z tunelů. Bylo jich zapotřebí na povrchu pevnosti, kde zaujali obranu k odražení očekávaného německého protiútoků. Podle plánu se měli nazítří vrátit do labyrintu tunelů a pokračovat ve vleklém, s maximální opatrností vedeném boji v podzemí.

Krátce poté zaslechl Holmlund charakteristický zvuk hvězdicového motoru amerických stíhacích bombardérů P-47 Thunderbolt. Po celém dni, kdy se pěchota musela obejít bez letecké podpory, se obloha právě nyní jako naschvál vyjasnila a stroje mohly odstartovat. Bylo však již pozdě. Americká pěchota se vrátila na povrch pevnosti, což znamenalo, že není ten správný okamžik pro shazování bomb.

Holmlund vzápětí zjistil, že letouny nemají za cíl postavení rotu B. Směřovaly totiž na opačný konec pevnosti, kde sváděla boj zle tísněná rota E.

Kampfgruppe Petersen – německá bojová skupina, která si celé odpoledne pohrávala s rotou E – právě zahájila protiútok. Vyrázila ze svých opev-

něných postavení, aby se s Američany střetla v boji zblízka. Úmyslem německých vojáků bylo pobít protivníky přímo v jejich okopech.

Američané byli na pokraji vyčerpání. Těla jejich padlých vydávala hnilobný puch, mezi raněnými se šířila infekce. Piloti stíhacích bombardérů P-47 však zachránili situaci. Ostřelovali nepřátelské pozice osmi kulomety ráže .50, zalafetovanými v křídlech každého stroje, a na rojnice útočících Němců svrhávali pětisetliberní bomby.

Během pár okamžiků se německý protiútok zhroutil a Kampfgruppe Petersen se stáhla zpátky do systému podzemních tunelů.

Němci se však nevzdávali. Krátce poté obnovili rušivou palbu z minometů a kulometů, vedenou na pozice roty E z bezpečně vzdálených bunkrů i pevnostních objektů.

Mezitím padla tma a piloti thunderboltů, kteří již nedokázali vyhledávat cíle, se vrátili o sto šedesát kilometrů zpátky, do bezpečí domovské základny v Saint-Dizier. Tam na ně čekala horká sprcha a čistě povlečená postel a mohli si v klidu odpočinout před další bojovou misí, naplánovanou na příští ráno. Na bojišti nechali pěšáky z roty E, aby dělali, co umějí, a dožili se ve svých okopech svítání. Vzhledem k možnosti dalšího německého protiútku nemohli „bačkoráři“ na spánek ani pomyslet.

Svobodník Holmlund byl vyčerpaný. Německý protiútok přišel – přesně, jak se očekávalo. A on zase jednou prokázal onen druh nesobecké kuráže, o kterém hovořil v Anglii generál Patton.

Když se německé jednotky hnaly přes povrch Fort Driantu, aby odtud vytlačily rotu B a rotu G, neohlížel se na déšť střel, svištících všude kolem. Vědom si toho, že jeho automatická puška Browning je účinnou rychlopalnou zbraní, schopnou zastavit postupující Němce, přeběhl z bezpečného obranného postavení ke stanovišti, které se nacházelo pod těžkou nepřátelskou palbou. Během krátké služby v armádě si vypěstoval strategickou intuici, podobnou té Pattonově. S odvahou, kterou Patton jednoho dne ocenil Křížem za vynikající službu, zahájil z bezprostřední blízkosti palbu na útočící Němce. Zcela sám rozprášil celou německou jednotku a zmařil tak její pokus o protiútok.

Po ústupu protivníka si vyhledal klidný koutek na povrchu pevnosti. Než se však oddal zaslouženému odpočinku, rozhodl se ještě jednou

zkontrolovat, zda si každý z příslušníků jeho družstva zvolil solidní obranné postavení. Další nepřátelský protiútok se dal s velkou pravděpodobností očekávat a Holmlund chtěl, aby na něj byla rota B připravena.

V družstvu mu už zbyli jenom čtyři muži. Ostatních osm padlo nebo bylo raněno. Holmlund se pohyboval těsně při zemi, obhlížel postavení vojáků a zjišťoval, jak jsou na tom s municí a vodou pro nadcházející noc. Nebyl to žádný samoúčelný akt – dobří velitelé se vždycky starají nejdříve o své vojáky a teprve potom o vlastní potřeby.

Najednou zazněl výstřel. Puška německého odstřelovače suše třeskla.

Svobodník Robert W. Holmlund z Wisconsinu se zhroutil na zem.

Mrtvý.

„Situace ve Fort Driantu se vyvíjí velmi špatně,“ zapsal si George Patton do deníku. Byla noc a generál se nacházel na svém velitelském stanovišti. 3. armáda ztratila za první den bojů 110 mužů a krvavá daň stále narůstala. Patton trávil večer neklidným přecházením, rozčilováním a potlačováním naléhavého nutkání zapálit si doutník – zlovyku, kterého se neustále snažil zbavit. „Možná jsme měli od útoku upustit, nestojí to za ty ztráty. Byl jsem příliš optimistický.“

Od okamžiku, kdy svobodník Holmlund vhodil do německých ubikací torpédo Bangalore, uplynulo několik dní. Bitva o Fort Driant zabředla do krvavé slepé uličky. Na Pattonově velitelství v zámku v městečku Étain, daleko za linií fronty, byl klid, ale generál si dovedl živě představit chaos panující ve Fort Driantu. Zprávy přicházející z bojiště byly neradostné – ztráty narůstaly a pokroku se přesto nepodařilo dosáhnout.

Rota E se nemohla ani pohnout. Vojáci jeví po více než třech dnech beze spánku, jídla a vody známky krajní únavy a vyčerpání. Němci byli tak dobře ukrytí a zastřílení na americké pozice, že se každý pokus o posílení nebo stažení roty E rovnal sebevraždě. Jednotka již měla více než třicet padlých a tento počet každou hodinou narůstal. Nepřátelská palba však byla tak intenzivní, že mrtvá těla neměl kdo odnést.

Podle slov jednoho podřízeného generála přecházel Patton po velitelství „jako lev v kleci“. Nechtělo se mu prohrát bitvu, zejména nyní, kdy Montgomery a Britové dostali „zelenou“ (a pohonné hmoty) k útoku hluboko do srdce Německa.

Věděl, že jeho reputace by mohla být jakoukoli porážkou pošramocena. Byl si rovněž vědom toho, že podle zákona války musí mnoho mužů obětovat své životy pro dosažení společného cíle. A dobytí Fort Driantu, jediné překážky stojící Pattonově armádě v cestě k invazi do nitra Německa, takovým cílem bylo. Vydal tedy svému starému příteli generálovi Waltonu Walkerovi, veliteli XX. sboru 3. armády, rozkaz, aby útok na pevnost vystupňoval. Bitva musí být vyhrána, „i kdyby nás to stálo všechny muže“, řekl rozložitému Texasanovi.

Kapitán Jack Gerrie už dva dny nezamhouřil oka. Právě strávil další nekonečnou noc na povrchu Fort Driantu a nyní se tiskl ke stěně kráteru po granátu, zatímco ranní vzduch prořezával neustávající štěkot německých kulometů.

Zdálo se nemožné uniknout ze spárů bleskurychlé smrti, která řádila všude kolem. A kapitán Gerrie byl na pokraji svých sil. V situaci, kdy mnozí z jeho mužů padli, se rozhodl k činu. Vyhrabal z kapsy kus papíru a chystal se naškrábat dopis, jehož adresátem nebyl nikdo menší než generál George S. Patton.

Na bojišti nebylo muže, jenž by pokládal kapitána Gerrieho za zbabělce. Před pouhým měsícem změnil sám průběh bitvy, když pod těžkou palbou zdolal v kánoí řeku Sein, aby lépe prozkoumal postavení protivníka. Jakmile se ocitl na protějším břehu, zastřelil prvního Němce, na kterého narazil, pod neustálou nepřátelskou palbou průzkum dokončil a poté – po většinu času pod vodou – přeplaval 180 metrů široký tok, aby z vlastních linií řídil americký útok.

A před pouhým týdnem se Gerrie a muži z jeho roty G po boku roty E účastnili prvního nezdařeného pokusu o dobytí Fort Driantu. Celé čtyři hodiny ležel přibitý k zemi střelami z kulometů MG-42, hvízdajícími mu těsně nad hlavou, a čekal na příchod noci, která umožnila jeho rotě ústup.

Kapitán Gerrie tedy rozhodně věděl, jak vypadá beznaděj. Nyní však byla situace jiná. On i jeho vojáci byli totálně u konce svých sil. Gerrieho víra v Pattonův útok se vytratila. Většina německých vojáků ukrytých ve Fort Driantu byla naproti tomu v naprostém bezpečí. Obránci neměli téměř žádné ztráty. Kapitán cítil, že jeho povinností jako velitele roty je o této strašné situaci podat hlášení přímo generálu Pattonovi.

Pečlivě rozmýšlel, o čem mu má napsat. Ke sdělení toho bylo hodně. Jenom ti, kdo byli spolu s Gerriem přímo na bojišti, mohli objektivně posoudit bezvýchodnost amerického postavení.

V průběhu uplynulých dvou dnů bojoval Gerrie v systému podzemních tunelů i na povrchu pevnosti. Z vlastní zkušenosti tak věděl, že prostory pod Fort Driantem jsou bludištěm ocelových dveří, závalů z trosek a jiných překážek, jejichž zdolání bude trvat celé týdny. Tunely byly tři stopy široké a sedm stop vysoké a Němci mohli blokovat postup Američanů jednoduchým vytvářením dalších a dalších závalů po celé jejich délce. Boj byl veden kulomety a ručními granáty. Akustické zesílení i té nejmenší exploze vojáky při každé přestřelce doslova ohlušovalo. A k tomu ten příšerný puch. Vojáci obou stran bojující v nitru pevnosti neměli jinou možnost než se v tunelech střídat. Odporný vzduch, promísený spaliny střílného prachu, pronikavě čpícími zplodinami TNT a pachem četných kaluží krve, tvořil strašlivý odér, na který kapitán Gerrie nikdy nezapomene.

Na povrchu pevnosti byla situace stejně hrozná. Němečtí odstřelovači si pečlivě vybírali cíle, přičemž se soustřeďovali na Američany nesoucí plamenomety nebo táhlé náložce. Když Gerrie se svou rotou G přišel přede dvěma dny posílit rotu B, provázela pěchotu kolona tanků. Z oněch shermanů teď zůstaly jen rezavějící vraky. Němci je jeden po druhém zničili přesnou palbou dobře postaveného stíhače tanků Jagdpanzer IV.

Americké jednotky na povrchu Fort Driantu se nyní nacházely ve stavu chaosu. Vojáci hledali úkryt před odstřelovači všude, kde se dalo – v opuštěných pevnůstkách, kráterech po dělostřeleckých granátech i prázdných bunkrech. Jakýkoli pohyb po otevřeném prostranství za denního světla byl čirým šílenstvím. Mnozí z vojáků byli naprostými nováčky, vytaženými z doplňovacích středisek a vrženými přímo na frontu. Většinou šlo o mladé chlapce mezi osmnácti až dvaceti lety věku, bez sebemenších bojových zkušeností. Nerozuměli vojenské taktice a až dosud nezaslechli jediný výstřel vypálený v reálném boji. Tito zmatení mladí muži dělali to jediné, aby zůstali naživu – hledali úkryt, tiskli se k zemi a modlili se.

To jim však umožňovalo přežít pouze za denního světla. Noci na povrchu Fort Driantu byly totiž ještě mnohem smrtonosnější. Němci se tehdy vykrádali ze svých podzemních úkrytů a pod ochranným příkrovem tmy se nehlučně plížili po bojišti. Vojáci Wehrmachtu měli na své

straně výhodu momentu překvapení a okolní terén znali mnohem lépe než jejich protivníci. Zabíjeli příslušníky 3. armády jednoho po druhém – přímo v jejich okopech. Poslední slova, která mnozí z Američanů v životě zaslechli, byla pronesena v němčině, tichým šepotem vrahovým.

Minulou noc se Gerrie pokusil zvrátit nepříznivou situaci riskantním výpadem k přednímu okraji, kde se pokoušel soustředit příslušníky roty G a zformovat je v kompaktní bojovou jednotku. Podařilo se mu však najít jen polovinu svých mužů. Zbývající byli nezvěstní či spíše mrtví, protože povrch pevnosti Fort Driant nebyl tím správným místem na braní zajatců. Tehdy Gerrie definitivně pozbyl veškeré iluze, že se tato bitva dá ještě vyhrát.

„Situace je kritická,“ uvedl v hlášení adresovaném Pattonovi. Používal tužku a snažil se psát čitelně, přestože jeho logické myšlení kalila únava i nutnost být neustále ve střehu. Tento dokument bude později považován za jedno z nejsyrovějších a nejrealističtějších hlášení, jaká kdy byla odeslána z bitevního pole. „Ještě pár dělostřeleckých přepadů a jeden protiútok a je po nás. Nemáme vojáky, munice je spotřebována, a tudíž nejsme schopni pokračovat v postupu. Muži z roty G padli a ti, kteří zbyli, jsou u konce se silami. Nepřítel infiltroval naše pozice a přiblížil nás palbou k zemi. Nedokážeme postoupit vpřed... Nelze už déle otálet s vystřídáním. Můžeme se udržet do tmy, ale pokud by v průběhu tohoto odpoledne k něčemu došlo, pak za nic neručím.“

Všude kolem Gerrieho kráteru ležela těla padlých a dosud přeživší vojáci od nich stahovali munici a trhavinu.

Kapitán mezitím pokračoval v psaní: „Na otázku po způsobu řešení situace existuje jen jedna odpověď – buď se stáhnout a provést na pevnost kobercový nálet těžkých bombardérů, nebo prisunout posily a vytvořit silnou jednotku. Taková silná jednotka se zde může držet, ale nakonec bude stejně vyhlazena dělostřeleckou palbou. Německé dělostřelectvo je na celý tento prostor dobře zastříleno. Forty mají 5 až 6 stop silné boční stěny a jejich stropy tvoří 15 stop odolného betonu. Veškeré naše nálože se v boji s nimi ukázaly jako neúčinné. Několik málo velitelů se pokouší udržet naživu ty, kteří zbyli, a to je tak vše, co mohou dělat. Noví vojáci jsou nedostatečně vycvičení a co horšího – schází jim dokonce i základní pěchotní výcvik. Celá operace je ohrožena a my nemůžeme dodržet původní plán útoku. Toto je pouhý návrh, ale jestliže tu zatracenou pevnost opravdu chceme, musíme nejdříve soustředit síly potřebné k jejímu dobytí a pak teprve vyrazit.“

„Za současného stavu věcí,“ uzavíral Gerrie hlášení slovy, adresovanými přímo veliteli 3. armády, „ji nedobudete.“

★ ★ ★

Patton sice dopis kapitána Gerrieho ignoroval, avšak jen dočasně. Týden po zahájení útoku připustil, že v této bitvě nelze zvítězit. Rozhodl se útok na Fort Driant odvolat. V noci 12. října vytvořili američtí ženisté výbušnými náložemi v systému překážek ústupovou cestu, kterou se mohly od pevnosti úspěšně stáhnout jednotky pěchoty. Použili k tomu tří tun trhavin se zpožděvači, načasovanými v nepravidelných intervalech. Zmíněnou taktikou zabránili nepříteli po dobu šesti hodin v pronásledování.

Kapitán Jack Gerrie bitvu přežil a o týden později obdržel Kříž za vynikající službu, udělený mu za statečnost při srpnovém překročení Seiny.

Za pohotovou akci s táhlými náložemi obdržel toto druhé nejvyšší vojenské vyznamenání za statečnost i svobodník Robert W. Holmlund – ovšem posmrtně.

Po čtyřech dnech, strávených pod těžkou nepřátelskou palbou, se příslušníci rot E konečně vyplížili ze svých okopů a stáhli se zpátky do bezpečí amerických linií. Ze 140 mužů, kteří nastoupili do útoku, jich zůstalo bez fyzické újmy pouhých 85. Psychickou daň, kterou si od nich vyžádal dlouhodobý trýznivý pobyt pod palbou, však nebylo možno ještě mnoho let přesně odhadnout.

★ ★ ★

Přestože již nastal čas, aby si v bitvě o Fort Driant připustil porážku, procházel se George S. Patton po bojištích svého mládí. Pouhých pár hodin před zahájením ústupu od pevnosti navštívil bitevní pole z doby I. světové války u Saint-Mihielu, kde se jako mladý tankový velitel účastnil ofenzivy na Máse a v Argonnském lese. Nyní byla tato zvláštní krajina klidná a tichá. Smrt se zdála být nesmírně vzdálená, ale bylo to právě tady, na rozbahněných pastvinách východní Francie, kde začala v létě roku 1918 závěrečná spojenecká ofenziva. Ve smršti střel z německých kulometů a mracích smrtícího yperitu tehdy zemřelo téměř 30 000 Američanů, ale bitva (a válka) byla definitivně vyhrána.

Skutečnost, že bitva na Máse a v Argonnském lese začala 26. září, bezmála 26 let přede dnem, kdy Patton vydal jednotkám 3. armády rozkaz dobýt Fort Driant, byla ironií osudu, jež nemohla zůstat nepovšimnuta mužem natolik ovlivněným historií – a vojenskou historií zvlášť. Místo aby vedl závěrečný úder do srdce Německa, velel nyní armádě, která přešlapovala na místě.

Ani tato ironie osudu nezůstala ovšem Pattonovi utajena.

Celkem právě ztratil přibližně 800 mužů. Téměř polovina vojáků, kteří se zapojili do bitvy o Fort Driant, padla nebo byla raněna. Nějakých 187 jich bylo označeno za „nezvěstné“, což představovalo vágní eufemismus pro muže, kteří padli do zajetí, dezertovali nebo které roztrhaly na cáry dělostřelecké granáty.

Patton studoval topografii někdejšího bojiště na Máse a v Argonnském lese po boku politického činitele J. F. Byrnesa z Jižní Karolíny. Byrnes byl blízkým přítelem prezidenta Franklina D. Roosevelta, a Patton proto musel přitáhnout otěže svému temperamentu právě ve chvíli, kdy by mu dal nejraději volný průchod. Oba muži se však brzy spřátelili a společná procházka po bojišti se pro Pattona stala jakousi formou útěchy.

Pod maskou vnějšího klidu však generál ve skrytu duše zuřil. Proklínal politiky, kteří zastavili postup jeho armády a odepřeli mu posily i zásoby, nezbytné k dobytí Fort Driantu. Jeho britský rival, polní maršál Montgomery, teď hlavní příjemce drahocenných pohonných hmot a munice, se právě v době vrcholícího útoku na Fort Driant rozhodl odložit postup do nitra Německa. Kdyby Patton a jeho vojáci měli k dispozici zásoby, jež nyní hromadil Montgomery, nebyli by utrpěli porážku. V závěrečné fázi útoku na Fort Driant měly obsluhy Pattonových těžkých děl tak málo munice, že mohly vypálit pouze sedm ran denně. Generál byl přesvědčen, že jeho armáda je neporazitelná, obdrží-li dostatek pohonných hmot, děl a munice.

Od příchodu do Francie počátkem srpna pobila 3. armáda víc nepřátel, obsadila větší část území a ztratila méně vojáků než kterákoli jiná v Evropě. Její postup byl k nezastavení – valila se od jednoho konce Francie k druhému, aniž by prohrála jedinou bitvu. Teď však Patton fatálně selhal. Zpravodajové, kteří filmovali jeho schůzku s Eisenhowerem v předvečer zahájení ofenzivy v prostoru Met a vytvářeli dojem dalšího vítězství nejlepšího amerického generála, museli nyní informovat domácí veřejnost o tom, že George S. Patton přece jen není nepřemožitelný.

Dne 13. října přesunul generál své velitelské stanoviště na jih – do francouzského města Nancy, kde konečně uposlechl Eisenhowerova rozkazu zastavit postup a provést přeskupení své armády. Tak začala „říjnová pauza“. Přestávka v boji byla pošetilým krokem Eisenhowerovy strategie. Americká vojska jí měla využít k posílení, místo nich to však učinili Němci. Americké velení netušilo, že Adolf Hitler již plánuje vlastní velkou ofenzivu.

Přestože pociťoval vůči Američanům hlubokou zášť, generál George S. Patton, který vyřadil z boje tolik německých vojáků, v něm vzbuzoval obavy a zároveň i respekt. Vůdce proto osnoval plány, které měly zajistit, aby byl tento „Starej krev a kuráž“ za každou cenu odstraněn z bojiště.